

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію І.І. Горпинченка і Д.З. Воробця «Механізми розвитку сексуальної дисфункції»

(Львів: в-во Львівського національного медичного університету
ім. Данила Галицького, 2013. – 388 с.)

Монографія доктора медичних наук, професора І.І. Горпинченка та доктора медичних наук, доцента Д.З. Воробця присвячена дискусійному та недостатньо вивченому розділу урології, що стосується етіології, патогенезу, діагностики та лікування чоловічої сексуальної дисфункції. Сексуальне життя людини має пріоритетне місце в системі її цінностей, а розлади у цій сфері є причиною виникнення психічних порушень, невротизації, зниження самооцінки, дезадаптації у подружніх стосунках, що, в результаті, знижує якість життя в цілому. Відомо, що кількість чоловіків із сексуальними розладами як в Україні, так і в інших країнах, постійно зростає. Чоловічі статеві розлади часто відображають прояви захворювання всього організму. Вони можуть бути обумовлені як функціональними, так і органічними змінами. На початку ХХІ ст. відмічено зростання кількості населення, дезадаптованого в подружній парі, що включає розвиток сексуальної дисфункції психогенного, нейрогенного, ендокринного, судинного, медикаментозного та змішаного генезу, а також еякуляторні розлади – анеякуляторний синдром, аноргазмію, синдром передчасної еякуляції, ретроградну еякуляцію, дисоргазмію, різні форми сексуальних девіацій і перверзій. Важливим завданням у вивченні сексуальної дисфункції є переведення в кількісні показники ряду характеристик пацієнта, які б відображали його емоційний, соціальний, психологічний стани.

Питанням розладів сексуального здоров'я у чоловіків присвячені численні вітчизняні та зарубіжні наукові праці. У цих дослідженнях акцент робиться як на психологічних, так і на фізіологічних причинах статевих розладів та, відповідно, пропонуються системи їх корекції і лікування. Проте, поза увагою спеціалістів залишалося ретельне вивчення розладів сексуального здоров'я чоловіків на основі комплексного дослідження різних форм порушення ерекції саме на клінічному рівні, базуючись на біохімічних дослідженнях функції ендотелію судин, а також еякуляторних розладів, особливо після оперативних втручань в ділянці малого таза. Крім того, відсутні чіткі практичні рекомендації з біохімічних досліджень функції епітелію судин, клітин крові, необхідність яких для практичних лікарів у сучасній урології та сексопатології не викликає сумнівів.

Актуальність проблеми сексуальних розладів обумовлена і тим, що фактично еректильна дисфункція має спільні фактори ризику з серцево-судинними захворюваннями: гіперхолестеринемією, метаболічним синдромом, зниженою фізичною активністю, ожирінням, палінням тощо. Слід також зазначити, що останнім часом багато досліджень присвячено не лише клініко-інструментальним методам дослідження та лікуванню сексуальних розладів, а і вивченню біохімічних змін при еректильній дисфункції. Йде пошук чутливих показників, які б відображали одночасно фізіологічний стан організму і метаболічні зміни всередині клітини. Все вищезазначене обумовлює актуальність виходу у світ даної монографії.

На основі вивчення та аналізу клініко-інструментальних, біохімічних, імунологічних, мікробіологічних результатів досліджень, а також методів анкетування в монографії описані нові дані про патогенетичні механізми розвитку сексуальної дисфункції у чоловіків.

Продемонстровані зміни кавернозного кровоплину при еректильній дисфункції та показаний вплив інтракавернозних ін'єкцій вазоактивних речовин на функціональний стан кавернозних артерій. При цьому показане порогове значення пікової систолічної швидкості кровотоку у кавернозних артеріях, що є специфічним для діагностики артеріальної недостатності та описано удосконалену неінвазивну діагностику психогенної і судинної еректильної дисфункції.

Описана методика отримання достовірної інформації про наявність чи відсутність корпоральної венооклюзивної дисфункції психогенного чи органічного генезу у пацієнтів з органічною дисфункцією на основі інтракавернозного введення α -адреноблокатора на фоні дії простагландину E1 при кольоровій доплерівській ультрасонографії кавернозних артерій. Показано, що у хворих на еректильну дисфункцію та метаболічний синдром не відбуваються суттєві зміни коронарного резерву при вживанні інгібітора фосфодіестерази 5-го типу.

У монографії продемонстровані взаємозв'язки між порушеннями лібідо, еректильними та еякуляторними розладами та вперше комплексно використано та порівняно дані апробованих

медичних анкет, в яких відображено показники сексуальної функції чоловіків і пов'язаної зі здоров'ям якості життя. Звернуто увагу на різке зниження віку пацієнтів із проблемами метаболічного синдрому та пізнього гіпогонадизму, що супроводжуються сексуальними розладами.

Показано, що у всіх вікових групах чоловіків з еректильною дисфункцією середні значення більшості показників пов'язаної зі здоров'ям якості життя нижчі, ніж у чоловіків за відсутності еректильної дисфункції.

Вперше описано, що основними порушеннями пов'язаної зі здоров'ям якості життя при психогенній еректильній дисфункції є розлади загального і психічного здоров'я як на фізичному, так і емоційному рівнях. У пацієнтів з еректильною дисфункцією змішаного генезу, основою якого є дисфункція ендотелію (метаболічний синдром, ішемічна хвороба серця, цукровий діабет 2-го типу), порушені загальне та психічне здоров'я, життєва активність, фізичне та емоційне функціонування. У пацієнтів зі змішаною формою еректильної дисфункції, що розвинулась на фоні хронічного простатиту та синдрому хронічного тазового болю, показники пов'язаної зі здоров'ям якості життя практично ідентичні до таких у хворих з ендотеліальною дисфункцією.

Використання психологічних методик широкого спектра в поєднанні з клініко-лабораторними, особливо біохімічними, методами дослідження значно розширює існуючі уявлення про етіологію та патогенез виникнення розладів ерекції та еякуляції, що також дає змогу успішніше організувати діагностично-лікувальний процес.

Автори монографії вперше провели та описали комплексний пошук та скринінг біохімічних маркерів еректильної дисфункції. Відображені патогенетичні механізми розвитку сексуальної дисфункції у чоловіків, які проявляються метаболічними змінами – дисліпідемією, андрогенодефіцитом, дисфункцією ряду ферментів. При цьому на лімфоцитах периферичної крові вивчені активності Ca^{2+} , Mg^{2+} -АТФази плазматичної мембрани та ендоплазматичного ретикулу, Na^+ , K^+ -АТФази плазматичної мембрани, H^+ -АТФази мітохондрій, загальної, ендотеліальної та індукцибельної NO-синтази, аргінази та концентрації оксиду азоту. Описані відповідні зміни активностей вказаних ферментів при різних формах еректильної дисфункції.

Як підсумок своїх наукових досліджень, автори на основі комплексної та диференційної діагностики за патогенетичним і синдромальним принципами вперше розробили алгоритм лікування різних форм сексуальної дисфункції. Враховуючи актуальність, наукову новизну та практичну цінність, безперечно, монографія І.І. Горпинченка та Д.З. Воробця заслуговує на увагу сексопатологів та урологів.

Член-кореспондент НАМН України,
доктор медичних наук, професор
С.О. Возіанов